

כיבוד אב ואם

ביאורים הלכות וסיפורים בעניין כיבוד אב ואם

בס"ד • פרשת מטו"מ-במדבר שנת תשפ"א לפ"ק • גליון מס 12

בהוצאת הגליון נטלו חלק

לע"נ האורדה"ק זיע"א

ר' חיים ב"ר משה

ולחצלת משה יצחק בן הוה פעסיל

נשמח לשמוע מכם הארות
והערות או הצעות לשיפור
הגליון בטלפון מס'
0583261208

לקבלת הגליון או להפצתו
התקשרו למס' 0583261208

לקבלת הגליון במייל באופן
קבוע, שילחו בקשה
לכתובת:
k.avvaem@gmail.com

הוצאות הגליון מרובות, אנו
מבקשים מכל מי שביכלתו
לקחת חלק בהפצת והדפסת
גליון זה

סיפור לשבת

למכה השלישית לא הי' שליטה

שני האחיות החשובות מרת ה.פ. ומרת ס.ש. סיפרו: אצל הורינו החשובים בבית הגיעו לבקר הרבה אורחים, שאכלו וגם לנו אצלנו, כשהורינו עמדו ושירתו אותם במסירות בכל מה שרק בקשו, אנחנו הילדים כשראינו כיצד הורינו עובדים כ"כ קשה רצינו להקל מעליהם ועזרנו להם רבות בקניות, אפיה, בישול, ניקוי הבית, וגם שירתנו את האורחים הרבים.

בין האורחים הרבים שהגיעו, גם היו הארחי-פרחי העניים, שמגודל עניותם והזנחתם היו גופם ומלבושם מלאים בכינים רוחשים, ומחמת סלידה פשוט לא יכלנו לעמוד לידם.

להורינו כל זה כאילו לא הפריע, הם התגברו על עצמם, ונתנו גם לעלובי נפש אלו מכל טוב, אבינו ז"ל תמיד אמר: "חז"ל הרי אומרים שהכנסת אורחים גדולה יותר מקבלת פני שכינה. נו, וכי משתלם בגלל כמה כינים רוחשים לאבד זכות גדול שכזו?"

כמובן, שלנו הילדים זה לא היה קל, לשרת אורחים אלו, אבל בראותנו באיזה שמחה הורינו משרתים אותם, זה גם הכניס בנו חשק ורצון לבצע את המצוה בשמחה ובחשק, ומלאנו אל כל רצונם של האורחים.

מה שכן הי' לנו קשה במיוחד, כשהגיעו הרבה אורחים ולא היה להם היכן לישון, ואז נאלצנו לוותר על המיטות הנוחות שלנו, ולמסור את זה לאורחים.

כשרק חשבנו על זה, שאורחים מוזנחים כאלו ישנו על מטותינו וישאירו כינים על המיטות, נהי' לנו לא טוב, בפרט כשאז היו הסדינים מפשתן והכינים נכנסו דרך הסדין למזרון, כך שגם אחרי כיבוס המצעים זה לא כ"כ עזר.

בכל זאת הורינו היקרים בקשו מאתנו שנוותר על מטותינו לטובת האורחים, וכשראינו עד כמה הם רוצים בכך ומחמת כבוד אב ואם, הסכמנו. ובבוקר כשקמו האורחים אמנו המסורה עמלה קשות לנקות את המיטות מהמכה השלישית בכדי שנוכל לישון עליהם בנוחיות.

המשך בעמוד האחרון <<<

ביאורים והלכות

הלכות כיבוד אב ואם

אם מותר לתקן את אביו הבעל קורא כשטעה.

שאלה:

אב ש"ץ ובעל קורא שטעה האם מותר לתקן אותו ברבים.

תשובה:

יתקנו על ידי אחר.

לעסוק בצרכי אביו בזמן תפילת הציבור:

שאלה:

אם אביו ביקש ממנו איזה דבר למלאות צרכיו, ואם יתעסק בצרכי אביו יעבור זמן תפילה בציבור.

תשובה:

אם הדבר נצרך דייקא בזמן תפילת הציבור ואינו יכול לדחותו יתעסק בצרכי אביו, דהנה בשו"ע הרב (סימן צ' סעיף י"ז, וכן הביאו במ"ב שם ס"ק נ"ג) כתב דההולך לדבר מצוה אף שמפסיד תפילת ציבור לא אסרוהו, וכן מצינו דמותר אף לקנות לעצמו צרכי שבת ויו"ט אף אם יפסיק תפילה בציבור, אם לא יהיה לו אחר כך לקנות כמבואר בביאור הלכה (סימן ר"ג ד"ה ישכים).

סיפורים

במעלת כיבוד אב ואם

הסיפור הבא מדגים את הטובות שלהן זוכה הבן שלמרות הכול שם את כיבוד ההורים בראש מעייניו.

מיכאל פישברג היה בעליה של חברה שנחשבה במשך שנים לאחת החברות המוצלחות ביותר בישראל. מיכאל מעולם לא עשה צעד, ולו הקטן ביותר, ללא עצתו וברכתו של רבו. בנוסף הקפיד תמיד להפריש לצדקה לא רק מעשר כספים, אלא חומש.

העסקה שאליה התכונן מיכאל פישברג באותה עת, עסקה עם ממשלת דרום אפריקה, נראתה מבטיחה מאוד ובעלת סיכויים לרווחים עצומים. מספר פעמים נסע מתל אביב ליוהנסבורג לצורך הענ"ן. לאחר חמש שנים תמימות של משא ומתן מייגע ושל מאמצים רבים עמד להיחתם החוזה האגדי שבעקבותיו יהפוך לעשיר מופלג.

אביו של מיכאל, ר' דוד חיים פישברג, היה במשך קרוב לחמישים שנה איש עסקים מצליח וסייע לבנו רבות בתחום זה. גם בעסקה הזו שעמדה להסתיים ליווה אותו אביו, וחמש שנים קודם לכן טס עמו ליוהנסבורג כדי ליעץ לו. אך למרבה הצער שנה אחת קודם חתימת העסקה עבר האב אירוע מוחי, וזיכרונו ושיפוטו נפגעו.

למרות מצבו הבריאותי עדין זיהה ר' דוד חיים את בנו ואת נכדיו.

לפני חתימת העסקה, כשנועץ מיכאל ברבו, הורה לו הרב לשאול את אביו מהי דעתו על העסק החדש. מיכאל פנה לאביו ושאלו, ונענה על ידו שהוא יודע שהעסק הזה חשוב למיכאל, אך בכל זאת ליבו כבד עליו, ויש לו הרגשה רעה לגבי העניין.

מיכאל לא ידע מה עליו לעשות: האם לעצור את העסקה המבטיחה בגלל מספר משפטים שאמר אביו, שהוא כעת זקן וחולה?...

מעשה זה נראה בעיניו בלתי הגיוני, מה גם שכאשר היה אביו היקר מפוכח וצלול, הייתה דעתו הפוכה לגמרי.

מיכאל החליט לא לספר לרבו מה הייתה תשובת אביו. הוא קיווה שהרב לא ישאל אותו על כך, כדי שלא "אלץ לומר לו את האמת..."

כאסור, העניינים התקדמו, וכעת הדבר היחיד שהיה חסר עתה הוא חתימתם של שלושת המשקיעים. לשם כך התכוון מיכאל לנסוע לחו"ל יחד עם בני משפחתו.

כשעה לפני נסיעתו לשדה התעופה, צלצל מכשיר הטלפון. על הקו היה אחיו, ששהה על יד אביו החולה. הוא סיפר שהאב אינו חש בטוב ומבקש שמיכאל יגיע אליו.

מיכאל כמעט התמוטט. הוא אמר לאחיו שימסור לאביו שהוא בדרכו לטיסה לחו"ל, והבטיח שכאשר יחזור ארצה יבוא לבקרו סיד, אך האח ענהו שאביו רוצה לדבר איתו בעצמו.

"מיכאל", אסר ר' דוד חיים בחולשה רבה, "איני מרגיש טוב, ואני מבקש שתהיה לידי".
 "אבא", אמר, "הטיסה לא תחכה לי. אם לא אסע ליוהנסבורג עכשיו לחתום על החוזה האגדי - אפסיד מיליונים!"

להפתעתו, שסע את אביו עונה לו בקול צלול: "מיכאל, האם לא נאמר בתורה 'כבד את אביך'?" מיכאל נדהם לשסע הבהירות שבה דיבר אביו.

"אבא, האם העניין אינו סובל דיחוי? אני מבטיח שכאשר אחזור אשהה לצידך יומם ולילה..."

ר' חיים דוד נאנח, השפופרת נפלה מידו, והשיחה התנתקה.

מיכאל הרהר לרגע, ומיד גמלה בו ההחלטה. הוא פנה לבני משפחתו, שעמדו על יד הדלת לצד המזוודות הארוזות. "הנסיעה נדחית!" הכריז, "כיבוד הורים עולה בחשיבותו על כל דבר אחר. אני הולך לאבי עכשיו. ואני בטוח שבכיבוד הורים לא מפסידים!"

בהרגשה עילאית הגיע מיכאל אל אביו, שכבר שכח את כל השיחה שהתקיימה לפני שעה קלה...

לאחר מכן פנה מיכאל לרבו וסיפר לו על שתי השיחות עם אביו. הרב יעץ לו לנקוט "שב ואל תעשה", וכרגע לא לחתום על ביצוע העסקה בשל מצוות כיבוד הורים.

סיפורים -המשך מהעמוד הקודם-

הגורמים בממשלת דרום אפריקה שעמם עמד מיכאל לחתום על העסקה הפעילו עליו לחצים רבים באשר לחתימה על החוזה, אך הוא נשמע לדברי רבו וביטל את השתתפותו בעסקה. בסופו של דבר הוזמנו מתחריו וחתמו על החוזה במקומו... מיכאל הרגיש הפסד חד 1 צורב, אך קיבל את הגזרה וידע שהיא סן השמים.

כעבור חודש ראה מיכאל בעיניו כ' כל מה שהקב"ה עושה, לטובת האדם הוא עושה. מספר ימים לאחר שחתמו מתחריו על החוזה, התמוטטה הממשלה ששלטה אז בדרום אפריקה, וקם שליט חדש ששחרר עתה מהכלא.

אחת מהחלטותיו הראשונות של ראש הממשלה החדש הייתה ביטול כל ההחלטות והעסקאות שנחתמו ובוצעו על ידי הממשלה הקודמת...

מצוות כיבוד אב, שנראה היה למיכאל כי גרסה לו להפסד כה קשה, היא זו שהצילה אותו מפשיטת רגל מוחלטת!

המשך בעמוד הראשון <<<

פעם אחת, כשהתכוננו לישון בלילה, ראינו שכל המיטות שנועדו לאורחים כבר תפוסים, ולאורח אחד לא נותר מיטה.

כמו תמיד חשבנו לוותר לו על המיטה שלנו, אבל הבחנו בסלידה שמכה השלישית שולטת בו מכף רגל ועד ראש פשוט באופן בלתי נסבל מרוב גועל לא יכולנו לעמוד בד' אמותיו, בכל זאת התגברנו ונתנו לו את המיטה, וברגשות קשים הלכנו לישון בחדר שני על הרצפה.

פנינו לישון ברגשות מתוחים, ואחד מאחיותי חלמה חלום נוראי, היא התחילה לבכות וצעקה בקול רם: "אמא, הרי הכינים יאכלו אותנו!"...

אבינו שמע את הצעקה עד לחדרו, ובבוקר ניגש אלינו ואמר: ילדי היקרים, אל תדאגו, הכינים לא יאכלו אתכם". וזה היה בשבילנו הרגעה גדולה.

כמה שנים חלפו, ומלחמת העולם השני' פרצה, ישנו בצריף עם עוד כשלוש מאות נערות, ובגלל שהרשעים הנאצים ימ"ש לא הניחנו לנו לדאוג לנקיון גופנו ולהחליף בגדים, כל הבנות סבלו רבות מהמכה השלישית, גם כל הצריף הי' מלא בזה, עד כדי כך כששמו על הרצפה איזה בגד, תוך שניות ספורות זה התמלא בכינים.

אבל פלאי פלאים, עלינו שתי האחיות לא משלו הכינים, היינו נקיים לגמרי מהמכה השלישית, למרות שישנו ביחד דחוסים עם שאר הבנות, שהם עם בגדיהם היו מלאים בכינים.

ברכתו של אבינו היקר שהכינים לא ינגעו בנו, שמר עלינו לאורך כל שנות התקופה הקשה הזאת.

(הסיפור נשמע משתי אחיות יקרות אלו)

